

MEDIJI O ZDRAVSTVU

sreda, 28. jul 2021.godine

RTS- Neće svi morati da prime treću dozu vakcine, dr Ana Banko objašnjava ko bi mogli da budu kandidati

BLIC- DANAS ZASEDA KRIZNI ŠTAB Letovanja i delta soj odnose danak u broju zaraženih, a vakcinacija stagnira: Da li će struka povući nove mere i šta će biti sa TREĆOM DOZOM?

BLIC- "PRAVNICI TREBA DA SE UKLJUČE": Dr Todorović za "Blic" o KLJUČNOM MOMENTU u borbi protiv skoka korona brojki

N1- Ujedinjeni protiv kovida pokrenuli istraživanje na temu vakcinacije

NOVOSTI- ZAŠTITNIK GRAĐANA OBRATIO SE RFZO: Lekove za podizanje estrogena staviti na pozitivnu listu

The screenshot shows a news article from RTS titled "Neće svi morati da prime treću dozu vakcine, dr Ana Banko objašnjava ko bi mogli da budu kandidati". The page includes a video thumbnail of the interview, several smaller news snippets, and a sidebar with weather information and other news links.

Neće svi morati da prime treću dozu vakcine, dr Ana Banko objašnjava ko bi mogli da budu kandidati

Dr Ana Banko, virusološkinja, rekla je za RTS da ne treba insistirati na trećoj dozi kod svih građana. Dodaje da se ne očekuje da će svi biti kandidati za tu treću dozu i objašnjava ko bi mogao da je primi.

Dr Ana Banko je, gostujući u Jutarnjem programu RTS-a, objasnila da, posmatrano sa naučnog aspekta, postoji nekoliko pokazatelja zašto bi treća doza vakcine protiv koronavirusa bila korisna.

Postojala i srpska varijanta virusa

Dr Ana Banko ispričala je da je na Institutu koronavirus ispitivan u periodu od juna do oktobra prošle godine, kada je Srbija, ali i veći deo zemalja, bio zatvoren tokom jedinstvenog drugog talasa u Evropi kada je bilo zatišje.

"Interesantno je primetiti kako se virus menja u lokalnoj zajednici, gde ima puno širenja, a da oko vas je faza mirovanja jer ste izolovani zbog zatvorenih granica. Pokazano je da je Srbija u tom periodu imala neku svoju dominirajuću varijantu, koja ne spada u varijante za zabrinutost. Postoji lokalna dominacija drugačija od drugih. Dokazali smo mutaciju koja je kasnije pokazana kao deo varijanti za zabrinutost, recimo kalifornijske", rekla je virusološkinja.

Prema njenim rečima, na genomu virusa primećuje se period dominantnog lokalnog širenja virusa i to do septembra.

"Tada je počelo regionalno širenje, da se otvaraju granice, i na virusu se tada vidi mešanje i uticaj sa drugim varijantama koje su postojale oko nas. Mi epidemiološkim merama odnosno vakcinacijom

utičemo da suzbijamo varijabilnost, mešanje virusa i sprečavamo da dobijamo neku varijantu koja bi bila opasnija od delte, koja se brže širi", navela je dr Ana Banko.

Navela je da je pokazano da reakcija na vakcinu – stvaranje antitela koje može da se izmeri – opada ili se nedovoljno stvara u populaciji ljudi preko 80 godina, i to kod onih koji su primili RNK vakcinu.

"Pokazano je da kod inaktivisanih vakcina, npr. kod onih iz Kine, Sinofarm i Sinovak, nakon šest meseci tistar antitela pada ispod graničnih vrednosti koje su oni arbitrazno odredili, pa to indirektno ukazuje da će treća doza biti neophodna", napomenula je dr Ana Banko, docentkinja na Institutu za mikrobiologiju i imunologiju Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Takođe, dodala je, pokazano je da se adekvatan imunološki odgovor ne stvara kod imunokompromitovanih pacijenata – onih koji boluju od neke autoimune bolesti, tumora, koji su na imunosupresivnoj terapiji.

"Poslednja studija Fajzera pokazala je da se treća doza pokazala kao efikasnija, da samo 40 odsto ovih pacijenata stvara antitela posle druge doze, a posle treće, primljene 60 dana nakon treće doze, čak 70 odsto. Oni su možda najzačajniji kandidati za primanje treće doze", ukazala je dr Ana Banko.

Kada je reč o trećoj dozi vektorskih vakcina, kao što su Astra-Zeneka i sputnjik, pokazalo se da treća doza diže ćelijski odgovor, rekla je dr Ana Banko.

Takođe, navodi, pokazano je da građani koji su preležali koronu, a onda vakcinisani, posle vakcine imaju duže trajanje imuniteta, što to znači da je vakcina za njih bila "buster".

Objašnjava da za sada ne postoji studija koja je kod iste populacije merila kako bi to treća doza vakcine različitog proizvođača postigla efekat.

"Ne treba insistirati na trećoj dozi kod svih, i ne očekujemo da će svi biti kandidati za tu treću dozu, ali pažljivom strategijom i definisanjem ključnih grupa će se s vremenom polako stvarati kandidati", objasnila je docentkinja na Institutu za mikrobiologiju i imunologiju.

Kako motivisati mlade da se vakcinišu

Dr Ana Banko ukazala je da zemlje koje imaju najvišu stopu imunizacije – Izrael, Velika Britanija, SAD – i dalje nemaju dovoljno imunizovanih da zaustave širenje virusa, ali je jedan pokazatelj izuzetno važan.

"Poslednjih dana Velika Britanija beleži trend opadanja, posle velikog pika. Najznačajnije jeste da, ako pogledate grafikone zvaničnih globalnih sajtova koji prate zaražavanje, vidi se eksponencijalni rast broja zaraženih kod onih zemalja sa malo vakcinisanih, stopa umrlih raste mnogo. A u zemljama sa mnogo vakcinisanih, ne raste stopa preminulih uz rast broja zaraženih", ukazala je virusološkinja.

Kada je reč o motivaciji mladih da se vakcinišu, dr Ana Banko navela je da postoji istraživanje javnog mnjenja u Americi koje pokazuje da motivacija putem društvenih mreža nije na prvom mestu.

"Među prvim mestima jeste edukacija, dovoljna informisanost i poznavanje vakcinisanih, pa čak i poznavanje onih koji su preminuli od kovida. Mladima na različite načine treba prići, ali je letnji raspust nezgodan da se dođe do njih, možda kroz sistem obrazovanja", navela je virusološkinja.

Ukazala je da treba motivisati i roditelje tih mladih ljudi, a jedna od informacija koja bi mogla da ih usmeri jeste istraživanje koje je pokazalo da svakih 12 sekundi u svetu jedno dete ostane bez neposrednog roditelja ili staratelja zbog smrti od kovida.

DANAS ZASEDA KRIZNI ŠTAB Letovanja i delta soj odnose danak u broju zaraženih, a vakcinacija stagnira: Da li će struka povući nove mera i šta će biti sa TREĆOM DOZOM?

Krizni štab za borbu protiv infekcije kovida-19 zasedaće danas od 16 sati, a glavna tema ove sednice odnosiće se na porast broja zaraženih.

Iako je prvobitno planirano da Krizni štab zaseda 1. avgusta zbog treće doze vakcine, datum je pomeren, a na današnjem sastanku će prvenstveno biti analizirana situacija o porastu broja zaraženih, ali govoriće se o buster dozi cepiva.

Kako kaže izvor "Blica" u ovom trenutku, navodno, nema konkretnih mera, ali će najverovatnije biti govora o tome šta je moguće pooštiti ako brojke nastave da rastu.

-Datum je pomeren jer se povećava broj zaraženih što nije dobro. Ljudi su se opustili što takođe nije dobro, tako da umesto 1.avgusta kako je planirano, Krizni štab će zasedati nešto ranije, a cilj je svakako analaza jer brojke rastu. Analiza će se kretati u pravcu šta od mera može biti pooštreno ukoliko dođe do nekog većeg skoka, jer može se desiti da brojke naglo skoče, a onda treba imati unapred pripremljen plan - saznaće nezvanično "Blic".

Iako su naši stručnjaci upozoravali da bi četvrti talas korona virusa mogao da dođe na jesen, sudeći po brojkama, korona se poprilično zahuhtala i to ranije. Prema dnevnim presecima zaraženih, praktično od početka jula nema brojke ne padaju ispod sto.

Poslednji dan kada smo imali mnaje od 100 zaraženih bio je 4. jul kada je novoobolelih u Srbiji bilo 77. Već sledećeg dana ta cifra se popela na 110 i od tada se nije spustila već je samo nastavila da raste.

U prethodnih sedam dana prešli smo cifru od 200 zaraženih na dnevnom nivou i jasno je da brojke nemaju tendenciju da se smanjuju već lagano srljaju prema 300 novozaraženih u toku 24 sata. Tako smo 21. jula prešli prag od 200 zaraženih, odnosno imali smo tačno 228 novih pacijenata. Cifre preko dvesta obolelih držala se sve do 25. jula kada je pala na "zavidnih" 199 novih pozitivnih kovid testova, ali već sledećeg dana korona je uhvatila uzlet i zabeleženo je 241 inficirani.

Juče je u Srbiji bilo još 290 novozaraženih što je najviša brojka zabeležena još od kraja maja.

Skoro trećina novih slučajeva u Beogradu

Govoreći o rastućim brojevima zaraženih, dr Predrag Kon kazao je da su 92 od 290 novih slučajeva korona virusa 27. jula zabeleženi u Beogradu.

- Mogu da vam kažem da je to oko 35 na sto hiljada u Beogradu za nedelju dana, a za celu Srbiju to je negde 21... Jasno se vidi da je Beograd odskočio i da je u Beogradu situacija najmanje dvostruko gora od proseka u Srbiji - rekao je on.

Zbog čega brojke skaču

Iako smo u ovom periodu očekivali da ćemo imati ispod 50 zaraženih na dnevnom nivou, situacija je drugačija, i taj broj i do četiri puta veći. Ipak, nije sve bez razloga jer godišnji odmori su u toku i puno se putuje.

- Na svakom koraku vidimo opuštene ljude, veliki broj njih se vraća iz Crne Gore, Grčke, gde su brojke u porastu. Tako da je donekle ova situacija i očekivana. Opet kažem, mladi ljudi su u pitanju, i videćemo kako će se situacija dalje odvijati. Ako neko oseti simptome, trebalo bi da odmah ode kod lekara - rekao je za "Blic" dr Branislav Todorović, epidemiolog.

Treća doza

Nacionalni komitet je pre nekoliko dana doneo preporuku da se uvede i treća doza vakcina, a konačnu reč bi trebalo da da Krizni štab 1. avgusta.

- Šest meseci je minimum koji treba da prođe da bi se primila treća doza. O tome ćemo govoriti na Kriznom štabu. Preporuka je vezana za vakcine koje su na bazi RNK, to su Fajzer i Modernina vakcina, to su vakcine koje su do sada najviše ispitane i objavljeni rezultati istraživanja. Za bilo koju da je primljena do sada, kao treća doza se preporučuje neka od ove dve. Ovo govorim na osnovu onoga što sam čitao, nismo imali sastanak niti konsultacije - rekao je dr Kon.

Ko će biti kandidati za treću dozu

Veliki broj građana nakon najave treće doze ostao je u dilemi, da li će biti namenjena svima i na osnovu kojih parametara će se odlučivati ko treba da je primi. Stručnjaci napominju da će usvajanjem odluke o "buster dozi" biti detaljno objašnjeno ko su idealni kandidati, ali već sada zna da će biti za određenu grupu ljudi.

- Određene su kategorije koje moraju da primaju treću, stariji od 70 ili oni koji su slabijeg imuniteta, ili oni kod kojih se utvrdilo da nemaju stvaranje antitela. To su oni koji bi morali da je prime, a opšta preporuka je da se primi ona koja je najviše ispitana, a to je Fajzerova vakcina, kao i Modernina, obe su na informacionoj RNK tehnologiji. Ali odmah iza toga, može bilo koja druga - rekao je nedavno dr Kon.

Uvođenje novih mera biće neminovno

Svedoci smo ubrzanog širenja delta soja, koji je nažalost registrovan i u Srbiji. Prema rečima dr Kona, iako ova varijanta još nije najdominantnija u svetu, prepostavke su da će u Srbiji svoj vrhunac dostići krajem avgusta, što će prouzrokovati uvođenje novih mera.

- Trenutno je delta soj registrovan u više od 120 zemalja, dok je alfa odnosno britanski soj zahvatio gotovo 180 zemalja. Ipak, ta prevlast i dominacija u varijantama virusa dešavaće se i dalje. Delta varijanta se sada značajnije probija i kod nas, te prepostavljamo da će asolutna dominacija delta soja u Srbiji biti tek krajem avgusta i početkom septembra – navodi on.

Sveprisutno je pitanje koji broj zaraženih je znak da moramo da pooštimo mere, i kada se pali ta čuvena crvena lampica?

- U svakom slučaju ne možemo da se ponašamo isto kada imamo dvocifren broj zaraženih i kada imamo četvorocifren broj. Jasno je da će biti razlike u merama - ističe dr Kon.

Epidemiolog Kon, iako nezadovoljan trenutnom epidemiološkom situacijom, priznaje da i dalje nismo u urgentnoj situaciji ali napominje da bi ubrzo mogli da stignemo do četvorocifrenog broja obolelih od korone. Mere o kojima se bude sutra raspravljano na sednici krznog štaba možda ne budu odmah i primenjene, ali je prepostavka da će o njima biti govora.

Nove moguće mere

1.Zabранa okupljanja

Iako je za sada neizvesno koje mere će biti prve preduzete da se spriči dostizanje četvorocifrenog broja zaraženih koronom, prema ranim prepostavkama stručnjaka ograničavanje okupljanja bi bio prvi korak.

- Ne mogu da se odobre skupovi a da se prethodno ne zna da li su ljudi vakcinisani ili ne, testirani ili ne. Ako se tako postupa, onda se ignoriše cela situacija i nameće se utisak da živimo bez virusa. Svako ko je nevakcinisan i odlazi na skupove mora da zna da je njegov rizik od zaražavanja i obolenja, a nažalost i od obolenja od težih formi, 30-ak puta veći nego kod vakcinisanih - objasnio je dr Kon.

Pretpostavke su da bi trenutno moguća okupljanja od 500 ljudi na jednom mestu mogla biti smanjena na 50.

Prema rečima dr Kona, nije nemoguće da se zabrane javni skupovi ukoliko epidemiološka situacija bude daleko ozbiljnija, ali da potpuno zatvaranje više nije logično.

- Trenutno je reprodukciona stopa 1,7 što znači da je 70 odsto više obolelih poslednje nedelje u odnosu na prethodnu. Imam utisak da zbog činjenice da je leto i da je ipak mali broj zaraženih pa se relativno malo i vidi, te da je ubeđenje ljudi – hajde da se sada malo izduvamo i svima će nam biti lakše, pa ćemo ponovo da se zatvaramo. Zatvaranje više nije opcija. To jednostavno ne može da bude, jer postoji vakcina - poručuje dr Kon.

Naglašava da je daleko logičnije vakcinisati se, a ne zatvarati se.

2.Zabrana pojedinih festivala u avgustu

imajući u vidu da novi talas dolazi i pre jeseni kako se najpre očekivalo, i to čak početkom avgusta, velika je verovatnoća da se u cilju sprečavanja eksplozije virusa zabrani održavanje najavljenih festivala tokom ovog meseca.

3.Ograničavanje rada ugostitelja u zatvorenom prostoru

Bez obzira što je ova mera bila poslednja koja je ukinuta na spisku epidemioloških protiv mera zaštite, ograničenje rada ugostiteljskih objekata moglo bi se naći među prvim korona merama. Ovo ne bi trebalo da iznenadi vlasnike ovakvih objekata, imajući u vidu da to pravilo i dalje sprovode mnoge evropske zemlje.

4.Bez publike na utakmicama u zatvorenom prostoru

Ljubitelji gledanja utakmica sa terena mogli bi ponovo da se vrate navijanju iz sopstvenog doma kraj malih ekrana, bar što se tiče utakmica u halama. Naime, kako je ovaj vid terena u zatvorenom prostoru, takve utakmice mogle bi da budu uskoro da budu moguće samo bez publike.

"PRAVNICI TREBA DA SE UKLJUČE": Dr Tiodorović za "Blic" o KLJUČNOM MOMENTU u borbi protiv skoka korona brojki

Sada je pravi trenutak da se vakcinišu oni koji nisu to učinili, jer bi bilo dobro da jesen dočekamo sa većim procentom vakcinisanih. Što se brojki tiče, one jesu u porastu, a razlog je taj što se ljudi vraćaju s različitih destinacija i od tog broja zaraženih 90 odsto njih nije vakcinisano - kaže za „Blic“ epidemiolog i član Kriznog štaba prof. dr Branislav Tiodorović.

Kako profesor Tiodorović objašnjava, u pitanju su uglavnom mlađi ljudi i da u ovom trenutku nema povećanog pritiska na bolnice, ali to ne znači da bi trebalo da budemo opušteni, jer korona virus je tu, a mere kao što su maske u zatvorenom prostoru, fizička distanca, dezinfekcija još uvek su na snazi. Ipak, vakcinacija je jedino pravo rešenje te apeluje na sve da to učine sada.

- Vakcinacija je jedini pravi put u epidemiji, zato apelujem na ljudе, naročito na mlađe, da se vakcinišu. Takođe, kampanja bi trebalo da bude jača, a i pravnici bi trebalo da razmisle da li je moguće ljudima dati sve privilegije, da idu na festivalе, koncerte, svečanosti ako su vakcinisani, jer moramo motivisati mlađog čoveka da se vakciniše. Stariji ljudi, njima je cilj da budu zdravi i onda se oni odazivaju vakcinaciji, mlađi, oni veruju da njima virus ne može ništa, da je leto, opušteni su, tako da bi bilo dobro razmišljati i u tom smeru, kako sve motivisati mlađog čoveka - kaže profesor Tiodorović za "Blic".

Zbog čega brojke skaču

Iako smo u ovom periodu očekivali da ćemo imati ispod 50 zaraženih na dnevnom nivou, situacija je drugačija, i taj broj i do četiri puta veći. Ipak, nije sve bez razloga jer godišnji odmori su u toku i puno se putuje.

- Na svakom koraku vidimo opuštene ljudi, veliki broj njih se vraća iz Crne Gore, Grčke, gde su brojke u porastu. Tako da je donekle ova situacija i očekivana. Opet kažem, mladi ljudi su u pitanju, i videćemo kako će se situacija dalje odvijati. Ako neko oseti simptome, trebalo bi da odmah ode kod lekara - kaže profesor Tidorović.

Lončar: Vraćaju se s letovanja zaraženi

I ministar zdravlja Zlatibor Lončar izjavio je pre nekoliko dana da se ljudi vraćaju s letovanja pozitivni na virus korona i da su u najvećoj meri u pitanju nevakcinisani građani.

Kako je pojasnio za TV Pink, situacija sa korona virusom postala je jasna, odnosno da će se problem sa virusom rešiti kada dovoljan broj ljudi bude vakcinisan. Navodeći da je u Srbiji do sada vakcinisano 48,49 odsto građana, ministar je dodao da to nije dovoljno.

- Mi ne možemo da izađemo iz ovog problema dok se ne vakciniše dovoljno, a posebno imamo problem sa mladima - istakao je ministar, gostujući na TV Pink.

Kako je pojasnio, apsolutno se zalaže za obaveznu vakcinaciju zdravstvenih radnika i onih koji su u čestom kontaktu sa ljudima, kao što su taksisti, službenici...

Stevanović: Samo vakcinacija može da omogući stabilan period

Kakva je trenutna situacija i šta nas čeka na jesen nedavno je prokomentarisao za „Blic“ i direktor Klinike za infektivne i tropске bolesti i član Kriznog štaba prof. dr Goran Stevanović.

- Ocena trenutne epidemiološke situacije se može iz dana u dan čuti od strane epidemiologa, ali je evidentno njeno pogoršanje u svetu, u okruženju, pa i kod nas. Da bismo mogli da se nadamo mirnijem periodu, neophodno je da svi uradimo pomalo na opštoj bezbednosti, a najvažni postupak je da se vakcinišemo u što većem broju. Samo vakcinacija može da omogući stabilan budući vremenski period – izjavio je profesor Stevanović.

SZO: Sve vakcine su bezbedne

Podaci su jasni - pandemija nije završena, čak ni u zemljama koje su dostigle visoku stopu vakcinacije. Delta varijanta virusa koja se brže prenosi uzrokuje povećanje broja novih slučajeva i hospitalizacija, naveo je nedavno u otvorenom pismu regionalni direktor SZO za Evropu dr Hans Kluge.

- Od vitalne je važnosti koristiti alate kojima raspolaćemo da bismo sprečili prenos i spasili živote, prilagodili javnozdravstvene i društvene mere lokalnom kontekstu i obezbedili pravičnu, brzu vakcinaciju. Sve vakcine koje se nalaze na spisku SZO za hitnu primenu su sigurne i efikasne u sprečavanju teškog oblika kovida 19, a takođe su efikasne protiv varijanti koje su u optičaju. Često me pitaju kada će se ova pandemija završiti. Kratak odgovor je da to zavisi od vas. Da je to u rukama pojedinaca i vlada. Znamo šta funkcioniše; i za to imamo dokaze. Ne gubite nadu. Zaštita sebe i drugih je presudni faktor da bi se pandemija stavila pod kontrolu - i na kraju zaustavila, naveo je Kluge u otvorenom pismu.

Ne okupljajte se na zatvorenom bez maske, zaboravili ste na mere

Bezbedno putovanje znači procenu izloženosti kovidu 19 od trenutka kada napustimo kuću do trenutka kada stignemo na odredište. Svako treba da bude vlastiti menadžer rizika, da procenjuje rizike i utvrđuje mere zaštite na svakom koraku, poput fizičke distance, izbegavanja gužve i nošenja maske, naveo je Kluge u pismu.

- Izbegavajte zatvorena, skučena i prenatrpana mesta. Druženje napolju ili na otvorenim, dobro provetrenim mestima pomaže u zaštiti i smanjuje mogućnost prenosa virusa. Ključno je da ne dozvolimo da veliki sportski turniri i festivali postanu žarišta za širenja virusa time što će se sprovoditi strože javnozdravstene i društvene mere u toku održavanja događaja. Vakcine već daju rezultate a još više obećavaju u smislu smanjenja hospitalizacije, smrtnih slučajeva i pritisaka na zdravstvene sisteme. Ipak, potrebni su još milioni vakcina da bi se stiglo do onih u najvećem riziku, od kojih mnogi još uvek čekaju svoju prvu dozu. Zdravstvenim radnicima, starijim ljudima i onima sa osnovnim faktorima rizika mora se omogućiti pristup vakcinama ako želimo da nastavimo sa padom broja hospitalizacija i smrtnih slučajeva, objasnio je, izmeđ ostalog, Kluge u svom otvorenom pismu.

A screenshot of the N1 news website. The main headline reads "Ujedinjeni protiv kovida pokrenuli istraživanje na temu vakcinacije". Below the headline, there is a photograph of a medical professional in a white coat and mask administering a vaccine to a patient's arm. To the left of the main content, there is an advertisement for IQOS with the text "TESTIRAJTE IQOS 15 DANA BESPLATNO". On the right side, there are several smaller news snippets and a sidebar with information about IQOS products.

Ujedinjeni protiv kovida pokrenuli istraživanje na temu vakcinacije

Udruženje lekara Ujedinjeni protiv kovida pokrenulo je veliko istraživanje na temu vakcinacije, ali i drugih aspekata epidemije kovida-19 u Srbiji.

Kako su objasnili iz udruženja, rezultati takvog istraživanja mogu da doprinesu boljem odzivu građana na vakcinaciju i boljem razumevanju efektivnosti vakcina kod različitih grupa pacijenata, piše list Danas.

Rezultati istraživanja mogu da doprinesu i poboljšanju protokola za vakcinaciju, kao i razumevanju najčešćih zabluda i posledično poboljšanju epidemiske situacije u Srbiji, za dobrobit svih građana.

Anketa je dostupna na sajtu udruženja, a mogu da je popunjavaju sve punoletne osobe koje žive na teritoriji Srbije, bez obzira da li su vakcinisane i kojom vakcinom.

Anketa će biti dostupna do 10. avgusta.

The screenshot shows a news article titled "ZAŠTITNIK GRAĐANA OBRATIO SE RFZO: Lekove za podizanje estrogena staviti na pozitivnu listu". The article discusses the Ombudsman's request to the RFZO to include estrogen-containing medications on the positive list. The page includes a photo of various medications and a sidebar with other news items.

ZAŠTITNIK GRAĐANA OBRATIO SE RFZO: Lekove za podizanje estrogena staviti na pozitivnu listu

ZAŠTITNIK građana zatražio je od Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) da obezbedi uslove da se na Listu lekova koji se izdaju na teret obaveznog zdravstvenog osiguranja uvrste lekovi za podizanje nivoa estrogena koji su neophodni za očuvanje zdravlja trans žena, ali i onih koje su prošle menopauzu i onih kojima je odstranjena materica.

U preporuci Zaštitnik ističe da Centralna komisija za lekove RFZO-a treba da prihvati predlog Republičke stručne komisije za transrodna stanja o stavljanju lekova "estradiol" ampule i "estradiol valerat" tablete na Listu lekova i da tu izmenjenu listu zatim treba da usvoji Upravni odbor RFZO.

RFZO ima rok od 60 dana da obavesti Zaštitnika građana o postupanju po tim preporukama.

Posle saznanja da od 2012. godine nije u prometu lek za održavanje hormonskog statusa trans osoba, kao i žena kojima je rađena histeroktomija i žena posle menopauze koji se proizvodio u Srbiji i nalazio na A1 Listi lekova, Zaštitnik građana je po sopstvenoj inicijativi u julu 2019. godine pokrenuo postupak kontrole pravilnosti i zakonitosti rada organa nadležnih za tu oblast.

Informacije o razlozima višegodišnje nedostupnosti leka Zaštitnik građana je zatražio od Agencije za lekove i medicinska sredstva, RFZO, Ministarstva zdravlja, Republičke stručne komisije za transrodna stanja Kliničkog centra Srbije, u čijem sastavu je Klinika za psihijatriju, Kabinet za transrodna stanja.

Zaštitnik građana je na osnovu dostavljenih odgovora utvrdio da se lek za podizanje nivoa estrogena više ne proizvodi u Srbiji, da se ne može naći u redovnoj prodaji i da se povremeno može kupiti kod apotekara "na crno" po mnogo većim cenama od tržišnih.

Mišljenje predsednice Republičke stručne komisije za transrodna stanja, koje je dobio Zaštitnik, jeste da je potrebno da se hitno obezbedi snadbevanje sličnim lekom.

Međutim, odluku o stavljanju određenog leka na Listu lekova donosi Centralna komisija za lekove RFZO koja je u aprilu 2021. godine odlučila da odloži izjašnjenje o tom pitanju uvezvi u obzir, kako su naveli u odgovoru Zaštitniku građana, "mali broj pacijenata koji bi bili kandidati za te lekove" i to što u Evropi nije registrovan ampularni oblik leka "estradiol" već samo "estradiol valerate" tablete.